

El Castell de Monistrollet

Rajadell

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Monistrollet. E. del terme
Emplaçament Enfront de l'església de Monistrollet, al camí Ral de Rajadell a Manresa, prenent un camí al S.
Alçada: 310

Coordenades:

Latitud: 41.72952
Longitud: 1.75938
UTM Est (X): 396820
UTM Nord (Y): 4620489

Classificació

Número de fitxa 08178 - 18
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modern
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Restaurada recentment
Protecció Legal
Observacions protecció: AEA. Catàleg bens protegits 2014 (num. 41)
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref.Cad: 001706900CG92B
Autoria de la fitxa PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2017-21
Data de registre de la fitxa: dc., 01/07/2020 - 02:00

Descripció

Mas format per un cos residencial, un clos amb dependències de treball adossat a la casa i dos grups de tines.

El cos residencial és de planta rectangular perfectament uniforme, amb un cobert adossat a migdia i petits cossos a tramuntana i ponent. Consta de planta baixa més un pis i golfes, amb coberta a doble vessant amb el carener perpendicular a la façana. Les parets són fetes amb carreus de tamany mitjà, en general ben escairats. Crida l'atenció el desgast d'alguns carreus, amb patologies pròpies de la pedra que s'ha utilitzat des de molt antic. És possible que alguns d'aquest carreus fossin reaprofitats d'alguna antiga construcció romana que sens dubte existia a Monistrollet. Un altre aspecte que cal remarcar és la fermesa dels murs, en part assentats sobre roca. L'amplia base dels murs recorda el tipus de parament d'una muralla.

La tipologia de la construcció és austera. La façana principal, a llevant, té un portal adovellat. La planta pis presenta un balcó centrat i dues finestres grans quadrades a banda i banda, amb ampit i brancals de pedra ben escairats. Davant del portal es forma un petit pati tancat. La resta de façanes tenen poques finestres, emmarcades amb carreus escairats i disposades amb una certa regularitat.

Les dependències de treball formen un clos unit al conjunt de la masia, a la part de migdia. Hi ha un pati central i diversos coberts. Alguns d'ells devien correspondre a corrals. La construcció que es troba situada a la part de migdia, amb coberta a una vessant, es conserva més íntegrament. Segurament era la pallissa, que encara conserva una estructura de fusta a l'interior per emmagatzemar les bales de palla.

El mas té dos grups de tines. El primer consisteix en una construcció, situada al costat de l'entrada del mas, que és força més acurada del que solen ésser els coberts de les tines. El tipus de la construcció és l'habitual: coberta a una vessant i barracons a la part de les boixes. Té un gran portal a la façana davantera. Una mica més amunt, formant una construcció separada, hi ha tres tines més (o dipòsits). Són de forma cilíndrica, sense coberta i amiden cada una 2 metres de diàmetre.

Observacions:

Amb el nom de Castell de Monistrollet figura al Catàleg de Masies i Cases Rurals 2014 (fitxa 48) i Al Catàleg de bens protegits (num. 41). En aquest darrer està fitxat, no com edifici, sino com a Àrea d'expectativa arqueològica. En el PEP 1993 estava com Mas el Castell.

La descripció correspon a la del PEP 1993, reproduïda al Catàleg de Masies 2014. Al 2020 no s'ha pogut accedir a l'immoble. De fet, no hi ha ni camí que hi porti. S'accedeix per un camp, a la dreta de l'església, que està tancat amb un filat. L'edifici està just darrera la rectoria (fitxa 91) i l'església de Santa Maria de Monistrollet (fitxa 13), però no hi ha cap accés des dels esmentats immobles.

L'edifici actual, modern, podria tenir un origen antic, medieval. El nom de castell no només prové de la imatge de casa forta o de fortificació que presenta la masia, conseqüència de les característiques que ja hem descrit, en relació als grans murs que, en part, s'assenten sobre roca i sobre una balma. El nom prové de que la casa fou l'habitatge dels Eymerich, senyors del terme de Monistrollet.

La casa és situada en una zona rocosa. S'assenta sobre roca i, per la banda de migdia, sobre una petita balma, fet que li dóna l'aspecte de fortalesa.

El mas està relacionat amb l'església de Monistrollet i amb el pas del camí ral i té un interès arquitectònic notable i una relació especial amb l'entorn natural.

L'interior de la casa és d'un gran interès. La planta baixa és una de les més ben conservades d'entre totes les masies de Rajadell. La distribució és la típica. S'entra pel portal a una sala-rebedor, amb una escala que dóna accés al primer pis i amb una sèrie d'habitacions al voltant. D'aquestes en destaquen dues: una habitació que devia correspondre al celler, amb una gran volta, i una altra més gran que presenta tres magnífics arcs apuntats, amb sostre de fusta. El primer pis té una ambientació característica d'una masia més moderna, amb llars de foc, etc. menys interessant.

La foto 3 correspon al PEP 1993

Història

El lloc de Monistrol té una tradició d'hàbitat més o menys continuat des de l'època romana. Per tant, el mas del Castell podria haver tingut una ocupació molt continuada al llarg del temps. El Castell apareix citat ja el 1280 com a pertanyent a la parròquia de Monistrol. Durant la crisi del segle XIV i XV és un dels pocs masos que no fou abandonat. Si més no en el recompte de famílies de la parròquia del 1553 s'esmenta "Jaume Luçia que està al Castell".

Tanmateix, tot i que algunes de les parts del mas puguin ésser antigues, la construcció actual no ho sembla gaire i podria correspondre al segle XIX o a finals del XVIII. Surt citada al cadastre de Monistrol del 1786. Tenien masovers i cambrers.

Segons Gasol i Almendros (1994), el Castell havia estat domini del castell de Rajadell, dels Cruïlles Eimeric i després dels Pignatelli, que la vengueren als Gallifa de Manresa a finals del segle XIX. Al segle XX els Gallifa es van vendre la casa. Per tant, el Castell fou durant un temps l'estatge de la família senyorial que dominava Monistrol, els Eymerich de Manresa (tot i que no sembla que hi vivissin gaire), pero desconexem l'origen anterior de la casa. Els Aymerich hi tenien masovers, a la casa.

Bibliografia

RAFAT, F (1986). "Festa de Sant Sebastià".

GASOL i ALMENDROS Josep M; GUERRERO i SALA, Lluís (1994) Un llibre d'òbits de Monistrol de Rajadell (Bages). Gimbernat, 1994, XXII, 137-150

